

POSSIBILITATEA IMPLEMENTĂRII ÎNVĂȚĂRII LA DISTANȚĂ ÎN INSTITUȚIILE SUPERIOARE DE ÎNVĂȚĂMÂNT: AVANTAJE, RISCURI, POSIBILITĂȚI

Olga VOVNENCIUC, *doctor, asist. univ.,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

Summary: *The present article deals with the topics of distance learning. There are presented advantages, disadvantages and opportunities for implementing distance learning in higher education. Distance learning is an accessible form of learning to ensure lifelong learning.*

Key-words: *distance learning, blended learning, e-learning, m-learning, higher education.*

Introducere

Schimbarea se produce atunci când apar posibilități de implementare a cerințelor. Schimbarea nu se produce de la sine, ea urmează să fie un rod al acțiunii.

La efectuarea unei analize a situației în care se află sistemul superior de învățămînt (sistem de predare fără posibilitatea de utilizare a tehnologiilor informaționale (atunci când este necesar), lipsa de (re)surse accesibile pentru lucrul independent al studenților, „prăpastia” dintre cerințele pieței de muncă și formarea studenților: ceea ce influențează mult asupra motivației de învățare a studenților), se constată necesară schimbarea.

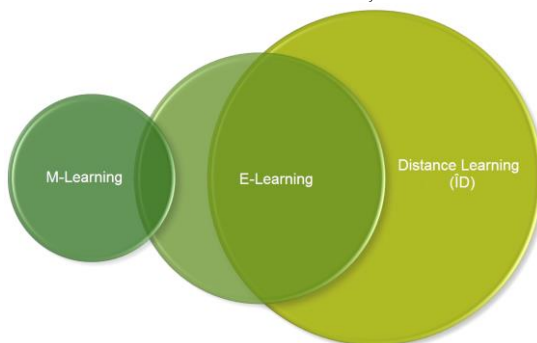
Una dintre cerințele studenților este de a accesa informația cursului online, fără a fi necesară prezența la orele de prelegeri, ceea ce poate fi un risc pentru studenții

anului întâi de studii, care nu au format deprinderi de lucru independent și pentru care nu este conturat bine un stil de învățare predominant. Organizarea tradițională a orelor de prelegeri presupune implementarea unei noi forme de învățare – învățarea la distanță cu implementarea tehnologiilor informaționale.

Definiția învățământului la distanță (ÎD). Avantajele și dezavantajele implementării ÎD în instituțiile de învățământ superior.

Învățământul la distanță este orice activitate de educare și formare profesională bazată pe tehnici ce compensează parțial sau total reuniunea spațio-temporală dintre formator și cursant.

Învățământul la distanță, în această formulare, devine nu o alternativă a învățământului fără frecvență sau cu frecvență redusă, ci o abordare mai largă a acestui tip de învățământ [1]. Sunt cunoscute mai multe definiții pentru același concept – ÎD. ÎD a apărut înaintea utilizării TIC în învățământ, iar utilizarea TIC în procesul de învățare a permis flexibilitatea ÎD în cadrul formării. De aceea, frecvent ÎD este asociată cu e-learning sau m-learning, uneori reprezentând același concept, altele fiind prezentate în relații de subordonare sau ca intersecție dintre acestea, fig. 1.

Fig. 1. Relația dintre învățarea la distanță, e-learning și m-learning [2]

Învățarea la distanță poate fi asociată cu învățarea prin corespondență cunoscută recent, însă îmbunătățită datorită implementării TIC în procesul de învățare.

Învățarea la distanță a apărut cu cca 200 de ani în urmă și s-a dezvoltat în dependență de tehnologii (radio, televiziune, internet). Educația la distanță este organizată de o instituție de învățământ ce furnizează mediat materiale într-o ordine secvențială și logică pentru a fi asimilate de studenți în manieră proprie. Mediarea se realizează prin modalități diverse, de la material tipărit (prin corespondență), la tehnologii audio, video sau TIC [3].

Dintre avantajele implementării ÎD în universitate se pot enumera:

- ÎD oferă posibilitatea învățării continue (Lifelong learning) și dezvoltarea profesională;
- Învățarea este centrată pe student/participant;
- Este posibil accesul în timp-real la cunoștințe, de oriunde și oricând;
- Auto-organizarea timpului de studiu (motivație crescută, planificarea timpului și capacitatea de analiză și sinteză a conținuturilor predate);
- Sprijină stilul individual de învățare;
- Există posibilitatea autoevaluării;
- Asigură concentrarea atenției pe ideile importante;

- Materialele didactice se pot actualiza continuu, indiferent dacă este vorba de text, imagini, sunet sau video;
  - Posibilitatea de a participa la programe de cea mai ridicată calitate și prestigiu—studentul poate „participa” măcar la unele cursuri oferite de instituții de calitate sau ținute de specialiști, fără să fie nevoiți să plece din localitatea unde trăiesc;
  - Oferă posibilitatea pentru realizarea unui proces de învățare nelineară;
  - Rezolvările, dezbaterile online pot fi documentate ușor și se pot regăsi oricând.
- Spre deosebire de manuale, în cazul învățării online, didactica trebuie să devină explicită, în cazul învățării prezențiale profesorul coordonează și explică esența și consecutivitatea informațiilor.

În același timp mai există riscuri de implementare a ÎD în sistemul de învățământ. Acestea sunt:

- Accesul la Internet încă nu este asigurat pentru toți;
- Dacă viteza la Internet este scăzută, este dificilă folosirea conținuturilor multimedia;
- Lipsa de comunicare personală;
- Forumurile de discuții nu sunt întotdeauna transparente;
- Orientarea în fluxul abundent de informații necesită tehnici speciale;
- Lucrul în fața monitorului are limite ergonomice, talentul se poate pierde;
- Costurile ridicate ale dezvoltării sistemului de ÎD, incluzând cheltuieli privind:
  - tehnologia (hard și soft);
  - transmiterea informațiilor în rețea;
  - întreținerea echipamentului;
  - producerea materialelor necesare (una dintre etapele cele mai costisitoare și de durată pentru crearea sistemului de ÎD).
- Există cursuri, din orice domeniu, care nu pot fi livrate prin intermediul calculatorului;
- Lipsa suporturilor/motivației privind elaborarea materialelor pentru ÎD;
- „Frica” din partea cadrelor didactice privind nerespectarea drepturilor de autor asupra cursului elaborat și plasat pe platforma de învățare;
- Studenții trebuie să fie extrem de motivați pentru participare. Fenomenul de abandon universitar este mult mai frecvent în educația la distanță decât în învățământul tradițional.

Cele mai importante caracteristici ale învățământului la distanță sunt flexibilitatea și învățarea independentă.

Învățarea la distanță are statut legal, conform legii Învățământului RM, învățământul se poate organiza ca învățământ de zi, învățământ cu frecvență redusă, învățământ la distanță.

Unele dintre instituțiile superioare (Universitatea Tehnică din Moldova) de învățământ au implementat ÎD în procesul de învățare. Alte instituții de învățământ superior din RM sunt în perioada de organizare a formei de învățământ la distanță.

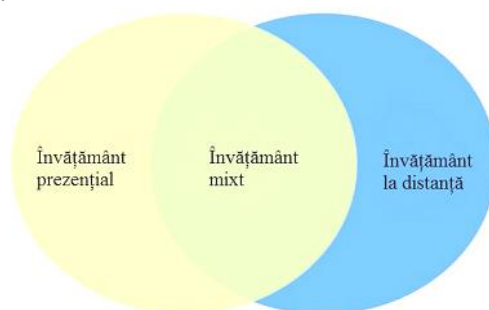
Practica altor țări (România) au demonstrat necesitatea implementării cu grijă a învățării la distanță în sistemul de învățământ superior. După ce, în 2009, s-a constatat eșecul implementării ÎD ca activitate formală de învățământ, a fost necesară reformularea ÎD. Eșecul implementării ÎD în instituțiile superioare de învățământ a

fost determinată de mai mulți factori, unul dintre ei a fost necesitatea promovării orelor de laborator prezențial.

Posibilități de implementare a ÎD în sistemul de învățământ superior

O alternativă de implementare a învățământului la distanță în sistemul de învățământ superior este învățarea mixtă (engl. *Blended Learning*).

Învățământul mixt reprezintă alterarea activităților prezențiale (față în față – engl. *face-to-face*) și a celor la distanță (engl. *distance learning*) cu utilizarea tehnologiilor informaționale.

Fig. 2. Învățământ mixt

Învățământul la distanță a ajuns la un nou nivel în ultimii ani, odată cu introducerea MOOC (din eng. „massive open online courses” – cursuri online deschise publicului larg), predate de profesori renumiți de la universități venerate, printre care Universitatea Stanford, Institutul pentru Tehnologie din Massachusetts (MIT) și Universitatea Harvard, cursuri destinate participării pe scară largă și accesului deschis via web [4].

Posibilitatea implementării ÎD este determinată și de tendința tuturor instituțiilor de învățământ superior privind asigurarea cu resurse necesare învățării electronice (conexiune la Internet, e-biblioteci etc.).

Tehnologiile utilizate pentru e-learning sunt interactive, permit un feed-back total, în timp real, și evaluări formative sau sumative, cantitative sau calitative într-un mod facil.

ÎD este destinat pentru un spectru larg de persoane:

- adulții – „studenți non-tradiționali”;
- angajații care nu au posibilitatea să participe la prelegeri;
- persoane care au nevoie de mai multe activități de învățare și de interacțiune;
- persoanele cu handicap fizic sau cu limitări;
- persoanele îndepărtate din punct de vedere geografic de centrele educaționale [5].

Concluzii

Învățământul la distanță, nu devine o alternativă a învățământului cu frecvență redusă ci o abordare mai largă a acestui tip de învățământ.

În cadrul ÎD este facilitată învățarea într-un ritm propriu, într-un stil personal, parcurgerea sau audierea cursurilor putând fi făcută treptat și repetat [3].

Învățământul la distanță este mai potrivit pentru masterat, când există deja un stil de învățare format, iar studentul știe exact ce vrea să afle și este mult mai motivat [6].

Referințe bibliografice

1. BONCUȚ, M. *Învățământul la distanță – termeni, un model managerial*. În Conferința Națională de Învățământ Virtual, ediția a II-a, 2004, p. 29-36.
2. SO, S. *Pedagogical and technological considerations of mobile learning*. În: Paper presented at the annual meeting of the Association for Educational Communications and Technology, Anaheim, CA, 2010, p. 15-20.
3. ISTRATE, O. *Educația la distanță poate fi aplicată cu succes la nivelul învățământului universitar și în educația permanentă*. <http://www.elearning-forum.ro/resurse/a6-avantaje.html>. (vizitat 10.11.2013)
4. *Educația online vine cu multe avantaje... dar și dezavantaje*. <http://bestworker.ro/?p=2622>. (vizitat 15.10.2013)
5. *Modelul învățământului la distanță*. http://www.link-academy.com/Academy-45_3_15_v (vizitat 15.10.2013)
6. LOGOFĂTU, M. *Coordonator al Departamentului de învățământ la distanță din cadrul Universității București*. <http://www.romanioliberal.ro/actualitate/educatie/invatamantul-la-distanța-noua-tendința-in-educatie-207227.html> (vizitat 15.10.2013)